

Sygn. akt IV CZ 37/21

POSTANOWIENIE

Dnia 4 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący)

SSN Mariusz Łodko

SSN Tomasz Szanciło (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa J. K.

przeciwko B. F.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 4 listopada 2021 r.,

zażalenia pozwanej

na postanowienie Sądu Okręgowego w G.

z dnia 10 grudnia 2020 r., sygn. akt III Ca (...)

1. oddala zażalenie;

**2. zasądza od B. F. na rzecz J. K. kwotę 2.700 zł (dwa tysiące
siedemset
złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania
zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 10 grudnia 2020 r. Sąd Okręgowy w G. odrzucił skargę kasacyjną pozwanej B. F. Z motywów rozstrzygnięcia wynika, że skarga kasacyjna została sporządzona z zachowaniem przymusu adwokacko-radcowskiego, jednakże bez dochowania - wynikającego z art. 126 § 3 k.p.c. - wymagania dołączenia pełnomocnictwa dla wnoszącego ją adwokata. W uzupełnieniu braków formalnych zostało złożone pełnomocnictwo udzielone innemu pełnomocnikowi, tj. adw. J. K., zamiast składającemu skargę kasacyjną adw. M. K..

Na powyższe postanowienie w całości zażalenie złożyła pozwana B. F. , zarzucając naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 106 k.c. oraz art. 103 § 1 k.c. W uzasadnieniu wskazała, że do zażalenia została załączona substytucja udzielona adw. M. K. przez adw. J. K. oraz oświadczenie o potwierdzeniu wszelkich czynności dokonanych przez pełnomocnika substytucyjnego, w tym w szczególności wniesienia i popierania skargi kasacyjnej przed Sądem Najwyższym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 87¹ § 1 k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych i dotyczy to także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, które podejmowane są przed sądem niższej instancji. Ustanowiony w tym przepisie przymus adwokacko-radcowski odnosi się do każdego postępowania przed Sądem Najwyższym, a więc także postępowania wywołanego wniesieniem skargi kasacyjnej.

Przymus ustanowiony w art. 87¹ k.p.c. obejmuje wszystkie postępowania należące do właściwości Sądu Najwyższego. Pisma procesowe sporządzone z naruszeniem tego przepisu podlegają zwrotowi bez wezwania do usunięcia braków (art. 130 § 5 k.p.c.), a środki zaskarżenia, w tym skarga kasacyjna

i zażalenie, podlegają - na zasadach ogólnych i również bez wdrażania procedury naprawczej - odrzuceniu jako niedopuszczalne, na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c., lub w wypadku zażaleń - w związku także z art. 394¹ § 3 k.p.c. Jeżeli natomiast środek zaskarżenia wniesie pełnomocnik, o którym mowa w art. 87¹ § 1 zd. 1 k.p.c., jest on obowiązany - najpóźniej przy dokonaniu tej czynności procesowej - dołączyć do akt sprawy pełnomocnictwo z podpisem mocodawcy lub wierzytelny odpis pełnomocnictwa wraz z odpisem dla strony przeciwnej (art. 89 § 1 k.p.c.), które to pełnomocnictwo uprawnia go do działania za stronę przed Sądem Najwyższym. Dołączenie przez adwokata lub radcę prawnego umocowanego do sporządzenia i wniesienia skargi kasacyjnej prawidłowego pełnomocnictwa udzielonego przez stronę, którą reprezentuje - uwzględniając także istotę przymusu adwokacko-radcowskiego (art. 87¹ § 1 k.p.c.) - jest jednym z koniecznych wymagań formalnych tej skargi. W razie niespełnienia tego wymagania, sąd wzywa o jego uzupełnienie w oznaczonym terminie, pod rygorem odrzucenia skargi kasacyjnej.

W zażaleniu wyrażono stanowisko, że ostatecznie skarga kasacyjna została złożona prawidłowo, bowiem adw. M. K. uzyskał pełnomocnictwo substytucyjne od adw. J. K.. W ocenie skarżącej złożone przez nią pełnomocnictwo substytucyjne stanowi wystarczające potwierdzenie, że adw. M. K. w chwili wniesienia skargi kasacyjnej był prawidłowo umocowany do wniesienia tego środka odwoławczego.

Odnosząc się do powyższego, należy wskazać w pierwszej kolejności, że z treści dokumentu zatytułowanego „substytucja” (załączony do zażalenia) wynika co prawda zarówno fakt udzielenia pełnomocnictwa substytucyjnego, jak i potwierdzenia wszelkich czynności dokonanych przez adw. M. K.. Jednakże dokument ten został wystawiony w dniu 10 lutego 2021 r., a zatem już po dniu wniesienia skargi kasacyjnej, co miało miejsce w dniu 21 września 2020 r. Już tylko to czyni złożone pełnomocnictwo substytucyjne za nieistniejące w dacie wniesienia skargi kasacyjnej, a więc nie uprawniało ono do jej wniesienia. Co więcej, nie ma możliwości, aby czynności pełnomocnika substytucyjnego potwierdził pełnomocnik główny, gdyż nie jest on mocodawcą. W wyniku udzielenia takiego pełnomocnictwa strona ma dwóch równorzędnych

pełnomocników, albowiem pełnomocnik substytucyjny nie zastępuje pełnomocnika głównego, ale samą stronę. Tylko mocodawca jest uprawniony potwierdzić czynności pełnomocnika będącego radcą prawnym lub adwokatem, również gdy jest to pełnomocnik substytucyjny. O potwierdzeniu czynności można byłoby mówić zatem wyłącznie w odniesieniu do oświadczenia pozwanej w tym przedmiocie (pismo z dnia 10 lutego 2021 r., również załączone do zażalenia).

Jeżeli chodzi o możliwość następczego potwierdzenia czynności przez stronę, to w uchwale 7 sędziów SN z dnia 23 stycznia 2009 r. (III CZP 118/08, OSNC 2009, nr 6, poz. 76) przyjęto, że brak formalny pisma procesowego w postaci nienależytego umocowania pełnomocnika może być usunięty potwierdzeniem strony dokonanych przez niego czynności. Dotyczy to wszystkich czynności procesowych dokonanych przez pełnomocnika procesowego działającego bez należytego umocowania, nie wyłączając środków odwoławczych, z wyjątkiem jedynie tych czynności procesowych, dla których istnieje przymus adwokacki. Stwierdziwszy, że pełnomocnik strony jest nienależycie umocowany, sąd powinien wezwać stronę do potwierdzenia czynności procesowych dokonanych przez niego, wyznaczając jej termin, a w razie jego bezskutecznego upływu, ocenić brak umocowania pełnomocnika stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

Z uwagi na fakt, że w postępowaniu kasacyjnym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokata lub radcę prawnego, następcze potwierdzenie przez stronę czynności dokonanej przez takiego pełnomocnika (w tym wniesienie skargi kasacyjnej) jest - wbrew twierdzeniom skarżącej - niedopuszczalne.

W konsekwencji, zażalenie jako bezzasadne podlegało oddaleniu, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. § 2 pkt 7 w zw. z § 5 pkt 8 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

ke